

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta)

27 noiembrie 2018 *

„Drept instituțional – Parlamentul European – Decizie prin care se declară neeligibile anumite cheltuieli ale unui partid politic pentru o subvenție în cadrul exercițiului financiar 2015 – Dreptul la bună administrare – Securitate juridică – Regulamentul (CE) nr. 2004/2003 – Interdicția finanțării indirecte a unui partid politic național”

În cauza T-829/16,

Mouvement pour une Europe des nations et des libertés, cu sediul în Paris (Franța), reprezentată de A. Varaut, avocat,

reclamantă,

împotriva

Parlamentului European, reprezentat de C. Burgos și de S. Alves, în calitate de agenți,

pârât,

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se solicită anularea Deciziei Parlamentului European din 12 septembrie 2016 prin care se declară anumite cheltuieli neeligibile pentru o subvenție în cadrul exercițiului financiar 2015,

TRIBUNALUL (Camera a opta),

compus din domnii A. M. Collins (raportor), președinte, R. Barents și J. Passer, judecători,

grefier: doamna M. Marescaux, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 26 iunie 2018,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

Istoricul litigiului

- 1 La 10 iunie 2015, Mouvement pour une Europe des nations et des libertés, reclamanta, a lansat o campanie referitoare la imigrația în cadrul Acordului Schengen (denumită în continuare „campania”). Versiunea franceză a unui afiș al acestei campanii cuprindea logoul reclamantei, precum și logoul unei flăcări însoțit de denumirea „Front national”. Pe de altă parte, versiunea în limba neerlandeză a acestui afiș cuprindea logoul reclamantei, precum și pe cel al Vlaams Belang.
- 2 În raportul anual de audit privind conturile partidelor politice europene referitor la anul 2015, adoptat la 25 aprilie 2016, un cabinet de audit independent a arătat că nu a putut obține elemente de probă suficiente și obiective pentru a concluziona că cheltuielile campaniei erau eligibile, ceea ce ar putea conduce la o reducere a valorii subvenției acordate de Parlamentul European.
- 3 În urma unei cereri a Parlamentului, la 10 iunie 2016, reclamanta a furnizat Parlamentului o copie a afișelor în litigiu.
- 4 Prin scrisoarea din 22 iulie 2016, Parlamentul a comunicat reclamantei că cheltuielile în discuție riscu să fie neeligibile, deoarece acestea constituiau o finanțare indirectă a două partide politice naționale, în măsura în care acestea din urmă nu contribuiseră la finanțarea campaniei. Potrivit Parlamentului, o asemenea finanțare ar putea fi contrară articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2004/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind statutul și finanțarea partidelor politice la nivel european (JO 2003, L 297, p. 1, Ediție specială, 1/vol. 5, p. 3). În consecință, a invitat-o pe reclamantă să furnizeze observații cu privire la această pretinsă neregulă înainte de data de 22 august 2016.
- 5 La 27 iulie 2016, reclamanta a solicitat Parlamentului anumite informații suplimentare, în special privind precedentele referitoare la acest tip de neregulă.
- 6 La 10 august 2016, Parlamentul a răspuns reclamantei, informând-o de asemenea cu privire la prelungirea termenului pentru furnizarea observațiilor sale până la 2 septembrie 2016.
- 7 La 2 septembrie 2016, reclamanta și-a transmis observațiile.
- 8 La 5 septembrie 2016, Secretariatul General a adresat o notă Biroului Parlamentului, prin care l-a invitat să adopte decizia finală privind închiderea conturilor unei serii de partide politice la nivel european, printre care și reclamanta, pentru exercițiul financiar 2015. Această notă arăta că rapoartele finale și orice alt document referitor la închiderea conturilor pentru acest exercițiu financiar se aflau la dispoziția membrilor Biroului Parlamentului, la cerere.
- 9 La 7 septembrie 2016, serviciile Parlamentului au transmis președintelui Parlamentului observațiile reclamantei, precizând că ele nu afectau poziția Parlamentului.
- 10 În cadrul reuniunii sale din 12 septembrie 2016, Biroul Parlamentului a examinat raportul final prezentat de reclamantă după închiderea conturilor sale pentru exercițiul financiar 2015. El a declarat neeligibilă suma de 63 853 de euro legată de campanie și a stabilit valoarea subvenției finale acordate reclamantei la 400 777,83 euro (denumită în continuare „decizia atacată”).
- 11 La 26 septembrie 2016, Parlamentul a notificat reclamantei decizia atacată.

Procedura și concluziile părților

- 12 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 25 noiembrie 2016, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 13 Prin act separat depus la grefa Tribunalului la 7 februarie 2017, Parlamentul a ridicat o excepție de inadmisibilitate, în conformitate cu articolul 130 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Tribunalului.
- 14 Reclamanta a depus observațiile cu privire la această excepție la 17 martie și la 27 martie 2017.
- 15 Prin Ordonanța din 2 mai 2017, Tribunalul a decis să unească excepția de inadmisibilitate cu fondul.
- 16 Reclamanta solicită în esență Tribunalului:
 - respingerea excepției de inadmisibilitate a acțiunii;
 - anularea deciziei atacate;
 - obligarea Parlamentului la plata cheltuielilor de judecată.
- 17 Parlamentul solicită Tribunalului:
 - respingerea acțiunii ca inadmisibilă;
 - cu titlu subsidiar, respingerea acțiunii ca nefondată;
 - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.
- 18 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a opta) a hotărât deschiderea fazei orale a procedurii și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul de procedură, a invitat părțile să depună anumite documente și să răspundă la anumite întrebări scrise înainte de ședință, ceea ce ele au făcut în termenul prevăzut.
- 19 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 26 iunie 2018.

În drept

Cu privire la admisibilitate

- 20 Parlamentul invocă o excepție de inadmisibilitate întemeiată pe încălcarea articolului 263 TFUE și a articolului 76 litera (d) din Regulamentul de procedură.
- 21 Pe de o parte, Parlamentul reproșează reclamantei că a formulat acțiunea împotriva Biroului Parlamentului, care nu este nici instituție, nici organ, nici oficiu și nici agenție a Uniunii în sensul articolului 263 TFUE. În consecință, Tribunalul nu ar fi competent să judece acțiunea menționată.
- 22 Pe de altă parte, Parlamentul susține că cererea introductivă nu respectă cerințele articolului 76 litera (d) din Regulamentul de procedură, astfel cum este interpretat de jurisprudență, în măsura în care nu identifică motivele invocate și nu conține o expunere sumară a motivelor menționate, astfel încât să îi permită să își pregătească apărarea. În special, el arată că, chiar dacă cererea introductivă

conține o secțiune intitulată „Încălcarea principiului buneii administrării” care este consacrată unei preținse încălcări a articolului 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), ea conține de asemenea o secțiune intitulată „[p]e fond”, care este cea mai lungă din cererea introductivă și în care nu este identificat niciun motiv.

- 23 Reclamanta contestă motivele invocate de Parlament.
- 24 În ceea ce privește primul motiv invocat de Parlament, trebuie amintit că Tribunalul este competent să judece acțiuni introduse, în temeiul articolului 263 TFUE, numai împotriva actelor instituțiilor, ale organelor, ale oficiilor sau ale agențiilor Uniunii Europene.
- 25 În această privință, este necesar să se arate, în primul rând, că prezenta acțiune este îndreptată împotriva deciziei atacate, care a fost adoptată la 12 septembrie 2016 de organul competent potrivit dispozițiilor interne ale Parlamentului, și anume Biroul său, și notificată reclamantei la 26 septembrie 2016. Rezultă că o cerere de anulare a acestei decizii este în mod necesar îndreptată împotriva Parlamentului, autorul actului (a se vedea în acest sens Ordonanța din 5 septembrie 2012, Farage/Parlamentul European și Buzek, T-564/11, nepublicată, EU:T:2012:403, punctul 18).
- 26 În al doilea rând, atunci când Parlamentul a notificat reclamantei decizia atacată, el a arătat în mod explicit că aceasta putea introduce o acțiune în anulare împotriva „deciziei Biroului Parlamentului” în fața Tribunalului.
- 27 În al treilea rând, în conformitate cu jurisprudența, este necesar să se arate că, în observațiile formulate cu privire la excepția de inadmisibilitate, reclamanta a precizat că acțiunea trebuia privită ca fiind formulată împotriva Parlamentului, fără a stăruie în desemnarea Biroului Parlamentului European ca pârât (a se vedea în acest sens Ordonanța din 16 octombrie 2006, Aisne și Nature/Comisia, T-173/06, nepublicată, EU:T:2006:320, punctele 17 și 20).
- 28 În al patrulea rând, identificarea în cererea introductivă a deciziei atacate, care a fost adoptată la 12 septembrie 2016 și notificată la 26 septembrie 2016, nu permite să se pună la îndoială faptul că intenția reclamantei era de a îndrepta acțiunea împotriva Parlamentului. Astfel, precizarea menționată la punctul 27 de mai sus trebuie considerată drept o clarificare în această privință, iar nu drept o modificare sau o îndreptare a neregularității cererii introductive privind un element menționat la articolul 76 din Regulamentul de procedură (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 septembrie 2004, Spania și Finlanda/Parlamentul European și Consiliul, C-184/02 și C-223/02, EU:C:2004:497, punctul 17).
- 29 În al cincilea rând, în ședință, reclamanta a confirmat că acțiunea sa viza decizia atacată, care a fost adoptată la 12 septembrie 2016, și anume un act al Parlamentului.
- 30 Aceste elemente permit să se constate fără ambiguitate că acțiunea este formulată împotriva Parlamentului, în sensul articolului 263 TFUE.
- 31 În sfârșit, este necesar să se arate că prezenta cauză se distinge de cele în care s-au pronunțat Ordonanța din 18 septembrie 2015, Petrov și alții/Parlamentul European și președintele Parlamentului (T-452/15, nepublicată, EU:T:2015:709), și Ordonanța din 4 februarie 2016, Voigt/Parlamentul European (T-618/15, nepublicată, EU:T:2016:72), menționate de Parlament, în care acțiunile fuseseră introduse împotriva președintelui Parlamentului și împotriva Parlamentului. Astfel, în aceste din urmă cauze, Tribunalul s-a limitat să respingă acțiunile ca fiind parțial inadmisibile în măsura în care erau îndreptate împotriva președintelui Parlamentului și a continuat examinarea pe fond în măsura în care erau îndreptate și împotriva Parlamentului, fără a examina cine era efectiv vizat de acțiune, spre deosebire de cazul de față.

- 32 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie respins primul motiv de inadmisibilitate invocat de Parlament.
- 33 În ceea ce privește al doilea motiv invocat de Parlament, trebuie amintit că, potrivit articolului 76 litera (d) din Regulamentul de procedură, cererea introductivă conține motivele și argumentele invocate, precum și o expunere sumară a motivelor menționate.
- 34 Potrivit unei jurisprudențe constante, independent de orice aspect de natură terminologică, această expunere trebuie să fie suficient de clară și de precisă pentru a permite pârâtului să își pregătească apărarea, iar Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii, dacă este cazul fără a trebui să solicite alte informații. Astfel, în vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, pentru ca o acțiune să fie admisibilă, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care se întemeiază aceasta să reiasă, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive (a se vedea Hotărârea din 6 octombrie 2015, Corporación Empresarial de Materiales de Construcción/Comisia, T-250/12, EU:T:2015:749, punctul 101 și jurisprudența citată).
- 35 În speță, astfel cum însuși Parlamentul admite, cererea introductivă conține o parte intitulată „Încălcarea principiului bunei administrări”. În plus, textul acestei părți face referire în special la articolul 41 din cartă. Pe de altă parte, din cuprinsul punctelor 22-42 din cererea introductivă reiese că reclamanta reproșează în special Parlamentului că nu a furnizat organului său de decizie, și anume Biroul său, observațiile reclamantei înaintea adoptării deciziei atacate. Este vorba despre primul motiv invocat de reclamantă.
- 36 Cu privire la partea intitulată „Pe fond”, ea este împărțită în trei secțiuni. Prima secțiune este intitulată „Finanțarea unui partid politic național: o noțiune vagă, vector de insecuritate juridică”. Din cuprinsul punctelor 44-57 din cererea introductivă, care se referă la aceasta, reiese de asemenea că reclamanta consideră că interdicția finanțării indirecte a unui partid politic național, care rezultă din articolul 7 din Regulamentul nr. 2004/2003, este contrară principiului securității juridice. Prin urmare, este vorba despre al doilea motiv invocat de reclamantă.
- 37 În ședință, Parlamentul a susținut, în special, că cererea introductivă nu invoca în mod explicit o încălcare a principiului securității juridice și că, în consecință, un motiv întemeiat pe încălcarea principiului menționat ar trebui respins ca inadmisibil. În această privință, este necesar să se arate că încălcarea acestui principiu este invocată în mod explicit în titlul primei secțiuni, astfel cum s-a menționat la punctul 36 de mai sus, precum și la punctele 43 și 52 din cererea introductivă. Pe de altă parte, la punctele 32-39 din memoriul în apărare, Parlamentul a răspuns la argumentele prezentate de reclamantă. În consecință, trebuie respinse argumentele prezentate în ședință.
- 38 În sfârșit, a doua și a treia secțiune a părții intitulate „Pe fond” a cererii introductive sunt intitulate „Reprezentarea în statele membre a unei campanii europene” și, respectiv, „Un logo în format legal”. De asemenea, din cuprinsul punctelor 58-81 din cererea introductivă, care se referă la acestea, reiese în esență că reclamanta susține că, în decizia atacată, Parlamentul a apreciat în mod eronat cheltuielile în cauză declarându-le neeligibile întrucât constituiau o finanțare indirectă a unui partid politic național în sensul articolului 7 din Regulamentul nr. 2004/2003. Este vorba, așadar, despre al treilea motiv invocat de reclamantă.
- 39 Prin urmare, cererea introductivă îndeplinea cerințele minime stabilite de jurisprudență în lumina articolul 76 litera (d) din Regulamentul de procedură. De altfel, trebuie să se constate că Parlamentul a fost în măsură să identifice motivele și argumentele invocate de reclamantă pentru a le contesta în propriile înscrisuri. În consecință, al doilea motiv de inadmisibilitate trebuie respins.
- 40 Având în vedere cele de mai sus, excepția de inadmisibilitate ridicată de Parlament trebuie respinsă.

Cu privire la fond

- 41 În susținerea cererii de anulare a deciziei atacate, reclamanta invocă în esență trei motive, întemeiate, primul pe încălcarea principiului bunei administrări, al doilea pe încălcarea principiului securității juridice și al treilea pe încălcarea articolului 7 din Regulamentul nr. 2004/2003.

Cu privire la încălcarea principiului bunei administrări;

- 42 Prin intermediul primului motiv, reclamanta invocă încălcarea principiului bunei administrări, în special a dreptului de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial și echitabil, și a dreptului de a fi ascultat, garantate de articolul 41 din cartă. În această privință, ea arată că organul de decizie, și anume Biroul Parlamentului, nu a examinat afișul în litigiu și nu luat în considerare observațiile sale, care nu i-au fost comunicate, întemeindu-se doar pe o notă a secretarului general afectată de parțialitate. Ea susține că ar fi trebuit să aibă oportunitatea de a se apăra în fața acestui Birou, cel puțin în scris. Pe de altă parte, ea contestă că munca serviciilor Parlamentului ar putea fi considerată pur pregătitoare, deoarece acestea sunt cele care analizează documentele pertinente și fac propuneri acestui Birou care, neavând cunoștință de aceste documente și de argumentele reclamantei, nu poate decât să confirme propunerea care îi este prezentată.
- 43 Reclamanta adaugă că acest lucru constituie de asemenea o încălcare a articolului 16 din Codul european al bunei conduite administrative, aprobat prin Rezoluția Parlamentului din 6 septembrie 2001 (JO 2002, C 72 E, p. 331, denumit în continuare „Codul european al bunei conduite administrative”), care garantează dreptul de a fi ascultat și de a face observații.
- 44 În sfârșit, reclamanta consideră că Parlamentul a încălcat articolul 8 din Decizia Biroului Parlamentului din 29 martie 2004 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 2004/2003, cu modificările ulterioare (JO 2014, C 63, p. 1, denumită în continuare „Decizia Biroului Parlamentului din 29 martie 2004”), potrivit căruia, înainte de a lua o decizie, acest Birou îi oferă beneficiarului posibilitatea de a face comentarii asupra neregulilor constatate. În replică, ea precizează că scrisoarea Parlamentului din 22 iulie 2016 făcea referire în mod explicit la această dispoziție.
- 45 Parlamentul contestă argumentele reclamantei.
- 46 Potrivit articolului 41 alineatul (1) din cartă, intitulat „[d]reptul la bună administrare”, orice persoană are dreptul de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil din partea instituțiilor și a organelor Uniunii.
- 47 În plus, potrivit articolului 41 alineatul (2) litera (a) din cartă, dreptul la bună administrare include printre altele dreptul oricărei persoane de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingere.
- 48 Potrivit jurisprudenței, principiul bunei administrări implică în special obligația pentru instituția competentă de a examina cu atenție și cu imparțialitate toate elementele pertinente ale speței (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 iunie 2017, Schniga/OCVV, C-625/15 P, EU:C:2017:435, punctul 47).
- 49 Cerința de imparțialitate privește, pe de o parte, imparțialitatea subiectivă, în sensul că niciunul dintre membrii instituției în cauză însărcinat cu soluționarea cauzei nu trebuie să fie părțitor sau să aibă prejudecăți, și, pe de altă parte, imparțialitatea obiectivă, în sensul că instituția trebuie să ofere garanții suficiente pentru a exclude în această privință orice bănuială legitimă (Hotărârea din 11 iulie 2013, Ziegler/Comisia, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punctul 155). Reiese din jurisprudență că imparțialitatea subiectivă este prezumată până la proba contrară (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 iulie 2008,

Chronopost și La Poste/UFEX și alții, C-341/06 P și C-342/06 P, EU:C:2008:375, punctul 54, și Hotărârea din 19 februarie 2009, Gorostiaga Atxalandabaso/Parlamentul European, C-308/07 P, EU:C:2009:103, punctul 46).

- 50 Reiese de asemenea din jurisprudență că respectarea dreptului la apărare constituie un principiu general al dreptului Uniunii care își găsește aplicarea atunci când administrația își propune să adopte față de o persoană un act care îi cauzează un prejudiciu. În temeiul acestui principiu, destinatarilor deciziilor care le afectează în mod sensibil interesele trebuie să li se dea posibilitatea de a-și face cunoscut în mod util punctul de vedere cu privire la elementele pe care administrația intenționează să își întemeieze decizia. În acest scop, ei trebuie să beneficieze de un termen suficient (Hotărârea din 18 decembrie 2008, Sopropé, C-349/07, EU:C:2008:746, punctele 36 și 37).
- 51 Primul motiv trebuie examinat în lumina acestor principii.
- 52 În ceea ce privește critica întemeiată pe încălcarea obligației de a examina în mod imparțial și echitabil toate elementele pertinente ale speței, trebuie amintit că, la 10 iunie 2016, Parlamentul a obținut o copie a afișelor campaniei. În plus, el a invitat reclamanta să își formuleze observațiile cu privire la neeligibilitatea cheltuielilor în litigiu înainte de data de 22 august 2016, termen care a fost prelungit ulterior până la 2 septembrie 2016. La 5 septembrie 2016, secretarul general al Parlamentului a adresat Biroului Parlamentului o notă prin care l-a invitat să declare neeligibile cheltuielile în litigiu și a adăugat că raportul final și orice alt document referitor la închiderea conturilor pentru exercitiul financiar 2015 erau disponibile la cerere. Pe de altă parte, observațiile reclamantei din 2 septembrie 2016 au fost luate în considerare, astfel cum reiese din e-mailul serviciilor Parlamentului adresat președintelui la 7 septembrie 2016 și astfel cum însăși reclamanta a recunoscut în ședință, chiar dacă susține că nu au fost examinate de entitatea corectă.
- 53 Este necesar să se precizeze că, prin același e-mail din 7 septembrie 2016, serviciile Parlamentului au transmis observațiile reclamantei către președintele Parlamentului, care este unul dintre membrii Biroului în temeiul articolului 24 din Regulamentul de procedură al Parlamentului în vigoare la acea dată, adăugând că ele nu afectau propunerea referitoare la eventuala declarare a neeligibilității cheltuielilor în litigiu. În acest context, la 12 septembrie 2016, Biroul Parlamentului a adoptat decizia atacată.
- 54 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se concluzioneze că Parlamentul a primit elementele necesare pentru a lua decizia în mod echitabil și imparțial.
- 55 În plus, nu se poate reproșa organului competent să adopte decizia atacată, și anume Biroul Parlamentului, că s-a întemeiat pe munca pregătitoare a serviciilor instituțiilor. În această privință, reclamanta a admis, în ședință, că Parlamentul are într-adevăr dreptul de a se întemeia pe munca pregătitoare a serviciilor sale. De asemenea, nu se poate reproșa Parlamentului faptul că a acționat pe baza unei propuneri a secretarului general, ceea ce, pe de altă parte, este prevăzut la articolul 224 din Regulamentul de procedură al Parlamentului în vigoare la acea dată. În plus, trebuie arătat că nota secretarului general menționat din 5 septembrie 2016 informa membrii acestui Birou cu privire la faptul că toate documentele pertinente, inclusiv observațiile reclamantei, erau disponibile la cerere.
- 56 De asemenea, trebuie respins argumentul prezentat de reclamantă în ședință potrivit căruia e-mailul din 7 septembrie 2016 ar demonstra că decizia atacată ar fi fost adoptată *de facto* de serviciile Parlamentului, iar nu de organul competent, și anume Biroul Parlamentului. Astfel, acest e-mail, adresat de aceste servicii președintelui Parlamentului, confirmă în mod explicit că observațiile reclamantei au fost examinate de aceste servicii, că ele nu afectau propunerea trimisă Biroului menționat de către Secretarul General al Parlamentului și că ele au fost transmise efectiv președintelui, membru al acestui Birou.

- 57 Trebuie adăugat că reclamanta nu prezintă niciun argument susceptibil să repună în discuție imparțialitatea obiectivă sau subiectivă a Parlamentului, în sensul jurisprudenței citate la punctul 49 de mai sus.
- 58 În consecință, trebuie respinsă critica întemeiată pe încălcarea articolului 41 alineatul (1) din cartă.
- 59 În ceea ce privește critica întemeiată pe încălcarea dreptului de a fi ascultat, trebuie să se constate că reclamanta a fost în măsură să furnizeze observații cu privire la eventuala neeligibilitate a cheltuielilor în litigiu, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 52 de mai sus. În plus, astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 55 de mai sus, contrar celor susținute de reclamantă, nimic nu se opune ca Biroul Parlamentului să se întemeieze pe munca pregătitoare a serviciilor instituției menționate sau ca el să acționeze pe baza unei propuneri a secretarului general al acestei instituții. În sfârșit, trebuie amintit din nou că observațiile reclamantei au fost trimise președintelui Parlamentului de serviciile menționate și erau disponibile la cerere pentru membrii Biroului menționat.
- 60 În consecință, trebuie respinsă critica întemeiată pe încălcarea articolului 41 alineatul (2) litera (a) din cartă.
- 61 În ceea ce privește încălcarea articolului 16 din Codul european al bune conduite administrative, este necesar să se arate că această dispoziție garantează dreptul de a fi ascultat și de a face observații. În consecință, independent de valoarea juridică obligatorie a acestui text în privința Parlamentului, care l-a adoptat prin Rezoluția din 6 septembrie 2001, trebuie respinsă această critică pentru motivele arătate la punctul 59 de mai sus.
- 62 În sfârșit, în ceea ce privește încălcarea Deciziei Biroului Parlamentului din 29 martie 2004, independent de problema dacă articolul 7 sau articolul 8 este cel care se aplică, este suficient să se constate că reclamanta invocă în esență încălcarea dreptului de a fi ascultat, care se reflectă în aceste dispoziții. În consecință, trebuie respinsă această critică tot pentru motivele arătate la punctul 59 de mai sus.
- 63 Având în vedere ceea ce precedă, primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la încălcarea principiului securității juridice

- 64 Prin intermediul celui de al doilea motiv, reclamanta arată în esență că interdicția finanțării indirecte a partidelor politice naționale, prevăzută la articolul 7 din Regulamentul nr. 2004/2003, este contrară principiului securității juridice. În special, ea consideră că orice campanie desfășurată cu fondurile unui partid politic la nivel european poate susține în mod indirect acțiunea unui partid politic național. În consecință, critică faptul că decizia atacată s-a întemeiat pe această noțiune vagă pentru a declara neeligibile cheltuielile în litigiu.
- 65 Parlamentul contestă argumentele reclamantei.
- 66 Cu titlu introductiv, chiar dacă reclamanta nu invocă în mod formal o excepție de nelegalitate în temeiul articolului 277 TFUE, trebuie arătat că ea susține în esență că articolul 7 din Regulamentul nr. 2004/2003, care a servit temei pentru adoptarea deciziei atacate, este contrar principiului general al securității juridice. În această privință, este necesar să se precizeze că nu există în dreptul Uniunii o cerință de a se invoca în mod formal o excepție de nelegalitate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 septembrie 2016, Yanukovych/Consiliul, T-346/14, EU:T:2016:497, punctul 56, și Hotărârea din 15 septembrie 2016, Yanukovych/Consiliul, T-348/14, EU:T:2016:508, punctul 57). Astfel, jurisprudența permite să se considere că a fost invocată în mod implicit o excepție de nelegalitate, în măsura în care reiese relativ clar din cererea introductivă că reclamanta formulează de fapt un asemenea motiv (Hotărârea din 6 iunie 1996, Baiwir/Comisia, T-262/94, EU:T:1996:75,

punctul 37). În speță, din analiza punctului 44 și următoarele din cererea introductivă reiese că reclamanta invocă în mod implicit o excepție de nelegalitate. Pe de altă parte, din cuprinsul punctului 33 din memoriul în apărare reiese că Parlamentul a fost în măsură să înțeleagă perfect conținutul motivului invocat de reclamată. În consecință, este necesar să se examineze fondul celui de al doilea motiv.

- 67 Potrivit articolului 7 din Regulamentul nr. 2004/2003, fondurile partidelor politice la nivel european care provin din bugetul general al Uniunii sau din orice altă sursă nu pot fi utilizate pentru finanțarea directă sau indirectă a altor partide politice, în special a partidelor politice naționale sau a candidaților naționali.
- 68 Potrivit jurisprudenței, principiul securității juridice, care face parte dintre principiile generale ale dreptului Uniunii, impune ca normele de drept să fie clare, precise și previzibile în privința efectelor lor, astfel încât persoanele interesate să se poată orienta în situații și în raporturi juridice care sunt guvernate de ordinea juridică a Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 februarie 1996, Duff și alții, C-63/93, EU:C:1996:51, punctul 20, Hotărârea din 7 iunie 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Comisia, C-76/06 P, EU:C:2007:326, punctul 79, și Hotărârea din 18 noiembrie 2008, Förster, C-158/07, EU:C:2008:630, punctul 67).
- 69 În această privință, este necesar să se arate că conținutul noțiunii de previzibilitate depinde într-o largă măsură de conținutul textului despre care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor acestuia. Previzibilitatea legii nu se opune ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la consiliere adecvată pentru a evalua la un nivel rezonabil în împrejurările cauzei consecințele care pot rezulta dintr-un anumit act (Hotărârea din 21 septembrie 2017, Eurofast/Comisia, T-87/16, nepublicată, EU:T:2017:641, punctul 98).
- 70 În plus, astfel cum arată Parlamentul, principiul securității juridice nu se opune ca dreptul Uniunii să atribuie o putere de apreciere administrației competente sau ca acesta să utilizeze noțiuni juridice nedeterminate care trebuie interpretate și aplicate în speță de administrația menționată, fără a aduce atingere controlului instanței Uniunii (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 22 mai 2008, Evonik Degussa/Comisia, C-266/06 P, nepublicată, EU:C:2008:295, punctul 45, și Hotărârea din 8 iulie 2008, AC-Treuhand/Comisia, T-99/04, EU:T:2008:256, punctul 163).
- 71 Pe de altă parte, cerințele principiului securității juridice nu pot fi înțelese în sensul că impun ca o normă care utilizează o noțiune juridică nedeterminată să menționeze diferitele ipoteze concrete în care aceasta este susceptibilă să se aplice, întrucât toate aceste ipoteze nu pot fi determinate în avans de legiuitor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 iulie 2017, Marco Tronchetti Provera și alții, C-206/16, EU:C:2017:572, punctul 42).
- 72 În speță, trebuie să se constate că interdicția finanțării directe sau indirecte a partidelor politice naționale, conținută în articolul 7 din Regulamentul nr. 2004/2003, este clară. În plus, interdicția finanțării indirecte este astfel corolarul interdicției finanțării directe, deoarece altfel această interdicție ar putea fi eludată ușor. În ceea ce privește conținutul interdicției finanțării indirecte, trebuie să se constate că este vorba despre o noțiune juridică nedeterminată și că dispoziția în discuție nu conține o definiție exhaustivă a noțiunii sau o listă a comportamentelor care pot intra în domeniul de aplicare al interdicției. Cu toate acestea, trebuie să se considere că un operator diligent trebuie să fie în măsură să prevadă, astfel cum susține Parlamentul, că există o finanțare indirectă atunci când un partid politic național obține un avantaj financiar printre altele evitând cheltuielile pe care ar fi trebuit să le suporte, chiar dacă nu s-a efectuat niciun transfer direct de fonduri. Cu alte cuvinte, nu se poate accepta ca un partid politic la nivel european diligent să nu fie în măsură să prevadă că acordarea unui avantaj oarecare unui partid politic național, fără ca acesta să suporte costul, constituie o finanțare indirectă a activităților acestuia din urmă.
- 73 Având în vedere ceea ce precedă, al doilea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la încălcarea articolului 7 din Regulamentul nr. 2004/2003

- 74 Prin intermediul celui de al treilea motiv, reclamanta arată că în decizia atacată s-a considerat în mod eronat că cheltuielile referitoare la afișul în litigiu constituiau o finanțare indirectă a unor partide politice naționale, potrivit articolului 7 din Regulamentul nr. 2004/2003, în principal pentru două considerente.
- 75 Pe de o parte, potrivit reclamantei, afișul în litigiu reprezenta o campanie cu o dimensiune europeană, lansată la sediul Parlamentului de la Strasbourg (Franța) la 10 iunie 2015, pentru a-i informa pe cetățenii Uniunii cu privire la efectele negative ale Acordului Schengen asupra fluxurilor migratorii. Ea susține că, în cadrul campaniei care viza toate statele membre ale Uniunii, a decis să posteze online o serie de afișe cu drapelul Uniunii pe site-ul său internet și pe rețelele sociale, în timp ce Franța și Belgia, vizate de fluxuri migratorii deosebit de importante, făceau obiectul unor campanii de afișare specifice. Ea subliniază că Front national nu s-a asociat acestei campanii în Franța și nu a făcut nicio conferință de presă cu privire la acest subiect. Pe de altă parte, alegerile regionale în Franța ar fi fost încă îndepărtate la acea dată și ar fi privit mize fără legătură directă cu fluxurile migratorii.
- 76 Potrivit reclamantei, dacă s-ar accepta teza Parlamentului, ea ar fi obligată să realizeze campanii de afișare numai cu privire la teme care nu au nicio legătură cu preocupările politice ale Front national, ceea ce ar fi imposibil, deoarece un partid politic național îmbrățișează toate temele care pot prezenta interes pentru cetățeni. Ea adaugă că tema fluxurilor migratorii și a Tratatului Schengen este o temă europeană.
- 77 Pe de altă parte, reclamanta arată că preținsele logouri ale partidelor politice naționale în discuție, și anume cele ale Front national și ale Vlaams Belang, aveau o dimensiune de cinci ori mai mică decât cea a logoului reclamantei. În consecință, această situație s-ar distinge de precedentul menționat de Parlament în scrisorile sale din 22 iulie și din 10 august 2016, în care logourile în discuție aveau o dimensiune similară. În plus, ea arată că, potrivit punctului 6 alineatul (7) din Ghidul privind subvențiile de funcționare acordate de Parlament partidelor și fundațiilor politice la nivel european referitor la finanțarea campaniilor în cadrul alegerilor pentru Parlament, pentru ca ajutorul să nu fie considerat un ajutor financiar indirect, denumirile și logourile partidului politic european nu trebuie să fie mai puțin vizibile în publicații decât cele ale partidelor naționale sau ale candidaților.
- 78 Reclamanta susține că prezența pretinsului logo al Front national în afișe nu era menită să favorizeze indirect acest partid politic național, ci să facă această campanie ușor de înțeles de către cetățenii francezi. Aceeași situație s-ar regăsi în cazul pretinsului logo al Vlaams Belang în ceea ce privește afișele destinate Belgiei.
- 79 În înscrisurile sale, reclamanta arată de asemenea că logoul care figurează pe afișele destinate Franței nu era cel al Front national, deoarece logoul acestui partid este o flacără tricoloră (albastru, alb și roșu), în timp ce logoul în litigiu avea numai două culori. În consecință, ar fi vorba despre logoul delegației Front national în cadrul reclamantei, iar nu despre logoul Front national ca atare. În plus, ea adaugă că Parlamentul nu furnizează dovada faptului că publicul francez ar percepe afișul ca provenind de la Front national. În realitate, afișul ar indica în mod explicit că reclamanta „este singura responsabilă de acest conținut”.
- 80 Or, în ședință, reclamanta a admis că exista probabilitatea ca publicul să asocieze afișul cu Front national din cauza logoului în litigiu, deoarece nu ar putea probabil să perceapă diferența. Cu toate acestea, ea susține că, în realitate, ar fi necesar ca publicul să poată asocia acest logo cu un partid politic național, în speță Front national, pentru a identifica proveniența mesajului având în vedere nerecunoașterea partidelor politice la nivel european.
- 81 Parlamentul contestă argumentele reclamantei.

- 82 Trebuie amintit că, potrivit articolului 7 din Regulamentul nr. 2004/2003, fondurile partidelor politice la nivel european care provin din bugetul general al Uniunii sau din orice altă sursă nu pot fi utilizate pentru finanțarea directă sau indirectă a altor partide politice, în special a partidelor politice naționale sau a candidaților naționali. În plus, astfel cum s-a arătat la punctul 72 de mai sus, se poate considera că există o finanțare indirectă atunci când un partid politic național obține un avantaj financiar printre altele evitând cheltuielile pe care ar fi trebuit să le suporte, chiar dacă nu s-a efectuat niciun transfer direct de fonduri.
- 83 În consecință, în cadrul aprecierii celui de al treilea motiv, este necesar să se determine dacă în decizia atacată s-a concluzionat în mod eronat că cele două partide politice naționale, și anume Front national și Vlaams Belang, au primit un avantaj financiar indirect rezultând din realizarea campaniei. În vederea acestei examinări, este oportun să se ia în considerare o serie de indicii referitoare la conținutul campaniei menționate și la percepția publicului, precum și indicii geografice și temporale.
- 84 În primul rând, în ceea ce privește conținutul campaniei, trebuie arătat că nu tema acestei campanii, și anume preținsele efecte ale Acordului Schengen asupra fluxurilor migratorii, este cea considerată de Parlament ca fiind problematică. În realitate, din scrisoarea Parlamentului din 22 iulie 2016, din nota Secretarului General al Parlamentului către Biroul instituției menționate din 5 septembrie 2016 și din scrisoarea Parlamentului din 26 septembrie 2016 prin care se notifică decizia atacată reiese că elementul decisiv care stă la baza acesteia este considerația că publicul poate percepe această campanie ca provenind, cel puțin în parte, de la Front national și de la Vlaams Belang. În consecință, contrar celor sugerate de reclamantă, interpretarea susținută de Parlament nu ar implica faptul că ea ar fi obligată să facă o campanie cu privire la teme care nu au nicio legătură cu preocupările vreunui partid politic național pentru a respecta articolul 7 din Regulamentul nr. 2004/2003.
- 85 În al doilea rând, astfel cum s-a arătat la punctul 84 de mai sus, elementul central al deciziei atacate este percepția din partea publicului că, cel puțin în parte, campania ar proveni de la Front national și de la Vlaams Belang, în lipsa unei cofinanțări adecvate. În această privință, trebuie constatat că realizarea unei campanii care este percepută de public ca fiind cel puțin organizată împreună cu un partid politic național, în timp ce acesta nu contribuie în mod adecvat la finanțarea sa, poate conferi un avantaj financiar indirect partidului politic național. Astfel, în această ipoteză, partidul politic național beneficiază de o vizibilitate crescută în rândul publicului și de difuzarea unui mesaj la care aderă, deși nu a suportat niciun cost legat de realizarea acestei campanii.
- 86 În speță, chiar dacă reclamanta a încercat să argumenteze în înscrisurile sale că logoul care figura pe afișele destinate Franței nu era cu adevărat cel al Front national și că Parlamentul nu a demonstrat că publicul francez percepea afișul ca provenind de la Front national, trebuie să se constate că, în ședință, reclamanta a renunțat la această argumentație, recunoscând că publicul ar asocia probabil afișul cu Front national din cauza acestui logo.
- 87 În plus, trebuie să se constate că reclamanta nu a prezentat în înscrisurile sale niciun argument prin care să urmărească repunerea în discuție a constatării referitoare la faptul că logoul care figura pe versiunea în limba neerlandeză a afișului era cel al Vlaams Belang. Drept răspuns la întrebările Tribunalului în ședință, ea a recunoscut de altfel că era vorba într-adevăr despre logoul Vlaams Belang.
- 88 Prin urmare, în decizia atacată s-a putut concluziona, fără să se săvârșească o eroare, că, în speță, publicul ar percepe campania, cel puțin în parte, ca provenind de la Front national și de la Vlaams Belang.
- 89 Pe de altă parte, trebuie respins argumentul prezentat de reclamantă la punctul 68 din cererea introductivă și subliniat în ședință potrivit căruia prezența logourilor Front national și, respectiv, al Vlaams Belang era necesară pentru a permite identificarea autorului campaniei pentru cetățeni. Prin urmare, deși un partid politic la nivel european are dreptul să organizeze o campanie împreună cu un

partid politic național, nu este mai puțin adevărat că partidului politic național îi revine astfel sarcina de a contribui în mod adecvat la finanțarea campaniei menționate, pentru a evita încălcarea interdicției finanțării indirecte prevăzute la articolul 7 din Regulamentul nr. 2004/2003. În această privință, trebuie constatat că reclamanta nu susține că partidele politice naționale în discuție, și anume Front national și Vlaams Belang, au cofinanțat în vreun fel campania.

- 90 Trebuie respins argumentul reclamantei referitor la dimensiunea logourilor. Astfel, faptul că pe afișe, logoul reclamantei ar avea o dimensiune mai mare decât cel al Front national și al Vlaams Belang, ceea ce nu se poate nega, nu este suficient pentru a exclude asocierea campaniei, cel puțin în parte, cu partidele politice naționale în discuție. Contrar celor sugerate de reclamantă, nu doar atunci când dimensiunea logourilor partidului politic la nivel european și ale partidului politic național în discuție este similară trebuie să se considere că există un avantaj indirect acordat partidului politic național. Atunci când logoul partidului politic național are o dimensiune mai mică decât cea a partidului politic la nivel european, precum în speță, nu este nerezonabil pentru Parlament să concluzioneze că publicul va percepe campania în discuție ca provenind, cel puțin în parte, de la partidul politic național în măsura în care logoul partidului politic național rămâne identificabil.
- 91 De asemenea, trebuie respins argumentul prezentat de reclamantă și întemeiat pe punctul 6 alineatul (7) din Ghidul privind subvențiile de funcționare acordate de Parlament partidelor și fundațiilor politice la nivel european. Astfel, după cum arată în mod întemeiat Parlamentul, această dispoziție privește campaniile în vederea alegerilor pentru Parlamentul European, în care partidele politice naționale trebuie să fie în mod obligatoriu prezente, deoarece ele, iar nu partidele politice la nivel european, sunt cele care participă la alegerile pentru Parlament. Or, campania nu privea alegerile pentru Parlament. În consecință, acest argument nu poate fi admis.
- 92 În sfârșit, în ceea ce privește mențiunea din partea de jos a afișului potrivit căreia reclamanta „este singura responsabilă de acest conținut”, trebuie arătat că această mențiune este puțin vizibilă din cauza dimensiunii mici a caracterelor. În plus, această mențiune este ilizibilă cel puțin în versiunea afișului difuzată pe rețelele sociale pe internet.
- 93 Având în vedere cele de mai sus, trebuie arătat că indiciul referitor la percepția publicului, ținând seama de prezența logourilor partidelor politice naționale, confirmă că acestea au putut primi un avantaj indirect rezultând din campania care a fost finanțată în întregime de reclamantă.
- 94 În al treilea rând, în ceea ce privește elementul geografic, în mod întemeiat Parlamentul a reținut ca indiciu pertinent faptul că această campanie viza în mod particular două țări din Uniune, și anume Franța și Belgia, ceea ce rezultă în special din utilizarea drapelului francez și a celui al regiunii flamande, precum și a logoului Front national și a celui al Vlaams Belang. Trebuie adăugat că, chiar dacă reclamanta pretinde că această campanie s-ar fi desfășurat la scara Uniunii, ea nu furnizează nici cea mai mică dovadă în acest sens. În plus, simpla publicare a unei versiuni a afișului cu drapelul Uniunii pe site-ul internet al reclamantei și pe paginile acesteia din urmă pe rețelele sociale, presupunând că ar fi dovedită, nu este comparabilă în ceea ce privește amploarea cu campania de afișare desfășurată în Franța și în Belgia.
- 95 În ceea ce privește argumentul reclamantei referitor la lansarea campaniei la sediul Parlamentului la Strasbourg, este suficient să se arate că doar acest element nu este suficient pentru a demonstra absența finanțării indirecte a partidelor politice naționale, ținând seama nu numai de celelalte indicii, ci și de considerațiile referitoare la elementul geografic expuse la punctul 94 de mai sus.
- 96 În al patrulea rând, în ceea ce privește elementul temporal, trebuie respins argumentul prezentat de reclamantă potrivit căruia alegerile regionale erau încă îndepărtate în Franța. *Primo*, independent de problema utilizării efective a versiunii franceze a afișului care a putut fi făcută de Front national, prin membrii sau prin simpatizanții săi în timpul acestor alegeri, contrar celor menționate de reclamantă, o perioadă de cinci luni între lansarea campaniei și aceste alegeri nu pare suficientă pentru a face

neverosimilă utilizarea acestei campanii în vederea acestor alegeri. *Secundo*, în orice caz, trebuie arătat că elementul temporal este unul dintre indiciile care pot fi luate în considerare astfel cum rezultă din cuprinsul punctului 83 de mai sus. Cu toate acestea, nu este vorba despre o condiție indispensabilă, nici măcar de indiciul cel mai determinant. În speță, având în vedere scrisoarea Parlamentului din 22 iulie 2016, nota secretarului general al Parlamentului către Biroul instituției menționate din 5 septembrie 2016 și scrisoarea Parlamentului din 26 septembrie 2016 prin care se notifică decizia atacată, trebuie să se constate că eventuala proximitate temporală cu alegerile în discuție nu se află printre elementele reținute de Parlament pentru a concluziona că a existat o finanțare indirectă a partidelor politice naționale. Acest lucru nu poate fi criticat, deoarece un avantaj în materie de imagine și de vizibilitate pentru un partid politic național nu trebuie în mod necesar să fie circumscris la o perioadă electorală precisă.

- 97 În lumina ansamblului considerațiilor care precedă, al treilea motiv trebuie respins ca nefondat.
- 98 Prin urmare, acțiunea trebuie respinsă în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 99 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, să fie obligată să suporte și cheltuielile de judecată ale Parlamentului, conform concluziilor acestuia din urmă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a opta)

declară și hotărăște:

- 1) Respinge acțiunea.**
- 2) Mouvement pour une Europe des nations et des libertés suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Parlamentul European.**

Collins

Barents

Passer

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 27 noiembrie 2018.

Grefier
E. Coulon

Președinte